

Dünýä siwilizasiýasy, adamzat taryhynda dürli döwürlerde we ýerlerde döreden we ösen medeniýetleriň toplumydyr. Siwilizasiýa, şäherleşme, ýazuw ulgamy, hökümet, artykmaç azyk önümçiligi we zähmet bölünişi ýaly aýratynlyklary öz içine alýar.

Ilkinji siwilizasiýalar, esasan, Mesopotamiýa, Müsür we Hind derýasy jülgesinde döredi. Bu siwilizasiýalar, şäherleriň gurulmagy, ýazuw ulgamlarynyň döremegi we hökümetleriň emele gelmegi bilen tapawutlanýar.

Siwilizasiýanyň esasy aýratynlyklary şulardan ybarat:

Şäherleşme: Siwilizasiýalar, uly ilatly merkezleriň, ýagny şäherleriň döremegi bilen tapawutlanýar.

Ýazuw ulgamy: Ýazuw ulgamy, maglumatlary saklamak we paýlaşmak üçin möhüm bolup, siwilizasiýanyň ösüşine uly goşant goşdy.

Hökümet: Siwilizasiýalar, dolandyryş ulgamlary we hökümetler arkaly tertip-düzgüni we kanunlary üpjün edýärdi.

Artykmaç azyk önümçiligi: Ekinçilik we maldarçylyk arkaly artykmaç azyk önümçiligi, ilatyň dürli hünärler bilen meşgullanmagyna mümkinçilik berdi.

Zähmet bölünişi: Zähmet bölünişi, dürli hünärleriň we işleriň döremegine we ösmegine mümkinçilik berdi.

Siwilizasiýalar, adamzat taryhynda dürli döwürlerde we ýerlerde döredi we ösdi. Mysal üçin, Hytaýyň ilkinji siwilizasiýalary, Sari derýasynyň boýunda ýerleşýän şäherler bilen tapawutlanýar. Şeýle hem, Merkezi Amerikada, häzirki Meksikada ýerleşýän Teotihuakan şäheri, öz döwründe uly ilatly merkezleriň biri bolupdy.

Dünýä siwilizasiýasy, adamzat taryhynyň dürli döwürlerinde we ýerlerinde döreden we ösen medeniýetleriň toplumydyr. Bu siwilizasiýalar, şäherleşme, ýazuw ulgamy, hökümet, artykmaç azyk önümçiligi we zähmet bölünişi ýaly aýratynlyklary öz içine alýar. Dünýä siwilizasiýasynyň taryhy, adamzadyň ösüşiniň we medeniýetiniň taryhyny görkezýär.

Aýnur ALLAÝAROWA
S.A.Nyýazow adyndaky Türkmen oba hojalyk
uniwersitetiniň talyby